

Generation & revolution

Ja till sexuell mångfald! Nej till genmodifiering! Länge leve @! Kubanska ungdomar hittar nya slagord för aktivt deltagande och ”nya revolutioner inom revolutionen”. Det är innehållet i en artikel i Granma Internacional 21 april.

Den återupptagna kampen mot rasismen, kampen för sexuell mångfald och den ekologiska revolutionen är de som tydligast bryter mark. ”Ordet ’minoriteter’ borde inte betyda något, särskilt inte i vårt land”, säger biologen Isbel Díaz. Han ger ut en nättidning för miljövard och han ser hur ungdomar banar väg för ökat utrymme för yttrandefrihet, sexuell och ideologisk frihet, rörelse- och, handlingsfrihet och konsumtion. Alla vill bli av med den känsla av andnöd som uppstår när den höga utbildnings- och kulturell nivå man uppnått blockeras av omständigheterna.

Psykologiska och socialforskningsinstitutet CIPS har i sina studier funnit att unga människor är socialt och politiskt engagerade, även om de inte utgör en majoritet. På 80-talet satte många unga sociala och politiska frågor först på tredje plats i prioritet efter självförverkligande och familj. Men med 90-talets ekonomisk kris föll sociala och politiska frågor till femte plats och blev mer allmänt hållna som ”vidmakthålla revolutionen”.

Under det senaste årtiondet ändrades prioriteringarna igen. Sociala och politiska frågor blev mer uppdelade och lägre prioriterade. Det gällde även ungdomar som var aktivt engagerade till exempel i Ungkommunistförbundet.

Ivet Avila som håller i en serietecknarverkstad för barn och ungdomar konstaterar att ”en del tänker bara på vardagsproblemen och glömmar framtiden”. ”Jag får en känsla av att en del ungdomar inte bryr sig om sitt land. Men å andra sidan deltar många i olika samhällsprojekt.”

Internationella trender, och kubanska

Detta är inte en kubansk företeelse, utan rätt vanlig internationellt. ”På 60-talet var ungdomar över hela världen besjälade av att ändra samhället, men senare generationer har blivit mindre engagerade, ”enligt María Isabel Domínguez, som leder CIPS. Det beror inte bara på ungdomars prioritering av individuella intressen och på kulturella och sociala sammanhang som underlättas av ny teknologi, utan också på missnöje med traditionella former för politiskt arbete: ”Det faktum att kubanska ungdomar har hållit fast vid politiskt engagemang också i traditionella former är ett uttryck för att våra institutioner och organisationer har hög trovärdighet, även om ungdomar vill ändra, anpassa och modernisera dem.”

Inför målet att ”uppdatera” Kubas socialistiska modell är experter och aktivister inom civilsamhället överens om att formerna för deltagande behöver förändras, och att mekanismer måste utvecklas så att vanliga medborgare enklare kan delta i diskussionen och ta egna initiativ.

Baseballtjejer i Bayamo. Foto Bertil Olsson

Att bygga egna rum

Enligt Ana Isabel Peñate på Institutet för Ungdomsforskning, CESJ, ”måste vi finna mer självständiga former för ungdomars deltagande, så att de verkligen kan bidra med sina uppfattningar, behov och förväntningar.”

Isbel Díaz växte upp med fri tillgång till hälsovård och utbildning, rättigheter han ärvt av sin föräldrageneration som genomförde alla förändring efter 1959. Men hans tonår präglades av den ekonomiska kris som följde på Sovjetblocket sammanbrott. Nu ser han studiecirklar och arbetsgrupper inom projektet ”Leva med revolutionen” som ett exempel på nya, mer deltagande sätt att tänka på och bygga vidare på det kubanska samhället. Det äger rum på Antonio Gramsciavdelningen på Juan Marinellos Kulturcentrum. När det gäller ungdomars arbete för socialism på Kuba säger han: ”Det viktigaste är inte att försvara revolutionen utan att utveckla den, bredda den och radikaliserar den.”

”Män för sexuell mångfald” under ”Dagen mot homofobi”

Dagens ungdomar, lika mångsidiga som tiderna

Mariana García är barn av 90-talskrisen efter Sovjetblockets kollaps. Hon är 22 år och klagar över kritiken mot dagens ungdom: ”Pappa säger att dagens ungdom är förlorad, men han har glömt att farmor sa samma sak om honom.” Men ungdomarna idag är inte bara olika sina föräldrar, de är också olika varandra, precis som överallt i världen.

Det finns en växande motkulturrörelse. Hundratals, kanske tusentals ungdomar samlas på kvällarna längs G-gatan, en av Havannas stora avenyer, i olika gängbildningar. De utmärks av sina olika musikstilar: metalhead, nya metalhead, punkare, hippies, frikis, emos (”emotive hardcore”), mikis (elektro), disco, trubadurer, reggaeton, rap, timba osv. De utgör MP3- och USB-generationen med kondom på fickan. De har inte vänt sin nationella identitet ryggen, men avspeglar en ”uppenbar mångfald”, enligt María Isabel Domínguez på Psykologiska och socialforskningsinstitutet CIPS .

46-årig kulturarbetare. ”Jag hade gärna velat ha mer, men det var inte så viktigt, för det var detsamma för de flesta och vi tänkte att det skulle bli bättre i framtiden. Dagens ungdomar har inte samma framtidsförhoppningar. Generationsväxlingarna skapas av kontinuitet och uppbrott: ”Varje generation både ärver och bygger nytt.” Av Kubas 11,3 miljoner invånare är 2,2 mellan 15 och 29 år.

Sjätte sinnet, det handlar om sex

Varje söndag har Juventud Rebelde en helsida om sex och samlevnad. Under maj månad byggde medierna upp intresse för Internationella dagen mot homofobi, som får allt större genomslag på Kuba. En av artiklarna den 23 maj skrevs av en trio studenter på journalisthögskolan och handlade om ett projekt på Cenesex, Sexualupplysningsinstitutet.

Projektet vänder sig till universitetsstuderande och är inriktat på erotik, reproduktion, könsidentitet och sexuell mångfald. Sedan februari deltar ett 90-tal studenter från bland andra läkar- och lärarutbildningarna och från tekniska högskolan i en kurs för aktivister i kampanjen för sexuell frigörelse. De ska kunna gå ut i skolor, arbetsplatser och bostadsområden och väcka intresse för dessa frågor.

Cenesex vänder sig till ungdomar för att påverka både gamla och unga. De som deltar är väldigt olika, så det blir ett rikt utbyte i ett skede när de håller på att också forma sina egna förhållningssätt, tankar och ståndpunkter.

”Vår uppgift är att informera och förebygga, öppet för alla att delta och förstå att mångfald är naturligt, att alla ska ha samma möjligheter och att alla är viktiga,” säger Enrique Varona som studerar på lärarhögskolan. Angela Urquiza, som studerar psykologi, menar att lära sig, kunna förändra och kunna främja medmänsklig förståelse i allmänhet, inte bara sexuell mångfald, är det viktiga. ”I september ska vi ut på universiteten och vidga nätverket bland ungdomar, och koppla upp på Internet,” säger Ransel Somohano, som studerar till ingenjör.

Projektet stöds av Högskoleministeriet, Institutet för Ungdomsforskning, HIV/AIDS-institutet, Studentförbudnet och Ungkommunistförbundet.

Eva Björklund

Krisgenerationen

60-talsgenerationen var barn av revolutionen, medan 90-talsgenerationen är barn av krisen, enligt Domínguez. Barn och ungdomar på 60-talet upplevde intensivt de revolutionära förändringarna. Men barnbarnen på 90-talet växte upp under den svåraste tiden. Revolutionen öppnade möjligheter för deras föräldrar, men 90-talet öppnade för sociala och ekonomiska klyftor och sämre levnadsvillkor.

De som var mellan 14 och 30 år på 80-talet satsade framför allt på god utbildning medan höjd materiell levnadsstandard kom först på fjärde plats. Men de unga på 90-talet prioriterade familjen, bättre standard, högre inkomster och andlig tillfredsställelse.

”När jag var tonåring hade jag bara ett par jeans, två skjortor och ett par ryska kängor,” säger Rafael Sánchez,